

Nr 141.

Av herr **Bergh**, om ändrade grunder för statsbidrag till uppförande av tjänstebostäder åt folkskollärare.

Redan vid behandlingen under 1946 års riksdag av Kungl. Maj:ts proposition (nr 356) rörande införandet av de nu gällande reglerna för statsbidrag till uppförande av tjänstebostäder åt folkskolans lärare, anslöt sig en betydande minoritet inom riksdagen till den av herr J. B. Johansson m. fl. inom statsutskottet reservationsvis framförda uppfattningen, att de byggnadskostnader, på vilka det då föreslagna bidraget grundade sig, voro för lågt uppskattade. Man hade räknat med att en lärarbostad om 3 rum jämte kök skulle genomsnittligt i uppförande draga en kostnad av 30 000 kronor. Statsbidraget, som i propositionen föreslogs fixerat till 12 000 kronor, ansågs motsvara 40 % av byggnadskostnaden.

Under budgetbehandlingen vid 1948 års riksdag framträdde disproportionen mellan de verkliga kostnaderna och de sålunda beräknade ännu tydligare. Under förarbetena till årets statsverksproposition har byggnadsstyrelsen angivit kostnadsstegringen sedan hösten 1945 till 22 %.

Om ett statsbidrag å 12 000 kronor till uppförande av en bostad av ifrågasvarande typ redan 1946 knappast kunde anses motsvara 40 %, kan efter den inträdda prisstegringen hävdas, att bidraget numera avsevärt understiger 40 %.

Skolöverstyrelsen har i sina petita till innevarande års statsverksproposition föreslagit en höjning av bidraget med 25 %, från nuvarande 12 000 kronor till 15 000 kronor, till en bostad av ifrågasvarande slag. Detta belopp motsvarar vad reservanterna inom statsutskottet vid 1946 års riksdag föreslogo. Detta skolöverstyrelsens förslag har departementschefen icke ansett sig kunna tillstyrka.

Även om denna departementschefens ståndpunkt är lätt förståelig i nuvarande läge, är det icke möjligt att blunda för de ogynnsamma verkningarna av bidragets bibehållande vid dess nuvarande storlek. Den del av byggnadskostnaden, som faller på skoldistriktet, är för stor för att icke verka återhållande, när det gäller att genom erbjudande av goda bostäder befrämja särskilt landsbygdens förseende med lärare inom folkskoleväsendet. Ett bibehållande av det väl låga bidraget kommer visserligen att få en investeringshämmande effekt men kommer samtidigt att ytterligare öka landsbygdsdistriktets svårigheter att anskaffa lärare. I den mån så låter sig göra inom ramen för den totala utgiftssumma, som anses möjlig med hänsyn till stabiliseringspolitikens allmänna riktlinjer, borde fördenskull en höjning av bidragsbeloppen övervägas.

Det nu gällande bidragssystemet är konstruerat på ett sådant sätt, att handläggningen av hithörande ärenden är betydligt enklare än det ännu väl mycket tillkrånglade förfarandet beträffande skolbyggnadsärenden. Statsbidragsreglerna äro dock så schematiska, att de icke taga någon hänsyn till orter emellan varierande byggnadskostnader, i det att statsbidraget utgår med lika belopp, vare sig tjänstebostaden uppföres på en ort med höga byggnadskostnader eller på en ort med förhållandevis låga sådana, trots att det mycket väl kan inträffa, att skatteunderlaget per invånare icke är större än på den dyrare orten. Beträffande glesbebyggda skoldistrikt tillkommer dessutom, att antalet tjänstebostäder i förhållande till antalet barn blir större än i tätbebyggda orter, och i ett distrikt med relativt höga byggnadskostnader höjer denna omständighet därutöver distriktets totalkostnad.

Även nu ifrågavarande bidragssystem borde givetvis få en sådan utformning, att det verkar något så när lika överallt i landet. Hur detta skall kunna ske med bibehållande av enkelhet i tillämpningen är tydligen en svårlöst fråga. En sådan lösning bör dock eftersträvas, även om systemet icke skulle bli fullt lika enkelt i tillämpningen som nu. I varje fall torde det i längden bli ohållbart att bibehålla bidragsbelopp, som både i och för sig äro för låga och dessutom verka så ojämnt som fallet är nu.

Under hänvisning till vad ovan anförts hemställes sålunda,

att riksdagen, för den händelse den icke skulle finna möjligt att redan i år höja bidragsbeloppen till tjänstebostäder åt folkskolans lärare i enlighet med vad skolöverstyrelsen föreslagit hos Kungl. Maj:t, gör framställning om en översyn av nuvarande bidragsgrunder, därvid även möjligheten att bättre än efter nuvarande regler anpassa bidragen till de regionalt varierande byggnadskostnaderna undersökes.

Stockholm den 21 januari 1949.

Ragn. Bergh.
